

Sivan SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen suunnitelma 2023-2026

21.11.23 Vanhusneuvosto

Palvelupäällikkö Minna Penttinen

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan, 11.5.2023 evästysten myötä tehdyt tarkennukset suunnitelmaan

Tarkennukset saatujen evästysten pohjalta

- Lisäys s. 9: Siun soten palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on hyväksytty Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa 22.6.2023 (44§).
- Kpl 3.2.4 tarkennettu käytettäviä käsitteitä (virheravitsemus, liikkumattomuus), lisätty ikääntyneiden osalta päihdetyö näkyvämmäksi, linkitys ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaan (kts. myös kohta 6.4. taulukko)

Tarkennukset saatujen evästysten pohjalta

- Täydennetty lukua 4 Ikääntyneille suunnattuja palveluja Siun sotessa: Ikäneuvolan ja omaishoidon näkyvämmäksi tekeminen suunnitelmassa
 - Lisätty Johdanto-kappale
 - 4.1 Asiakasohjauksen parantaminen, kuvattu puhelinpalvelun kehittäminen
 - 4.2.1 Täydennetty Ikäneuvolan osiota + lisäys kohtaan 6.4. ikäneuvolatoiminnan kehittämisestä
 - 4.2.2 Täydennetty päivä kuntoutus- ja päivätoimintaosio
 - 4.2.3 Täydennetty omais- ja perhehoidon osiota, kts myös kohta 6.7. taulukko
 - 4.3 tarkennettu Asumisen vaihtoehtojen osiota nykytilan ja kehittämiseen suunnan osalta
 - 4.4 täydennetty tilannekuvausta terveystalveluihin pääsyn ja kotisairaaloiminnan osalta

Toimintaohjelmaa ohjaa lainsäädäntö

- **5 § (8.7.2022/604) Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi**
- Hyvinvointialueen on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Tarkennukset saatujen evästysten pohjalta

- Täydennetty lukua 5 järjestöille suunnattujen toiminta-avustusten kuvaamisella
- Täydennetty kohtaa 6.3 kirjaamalla yksinäisyyden ehkäisyn ohjaus näkyväksi ja seurattavaksi
- Täydennetty kohtaan 6.7. taulukkoon Terveyspalvelujen saatavuuden parantaminen
- Korjattu tekniset virheet (puuttuva otsikko 2.3 , kirjoitusvirheet ja lauserakenteet)

Toimintaohjelman sisältö vanhuspalvelulain mukaan

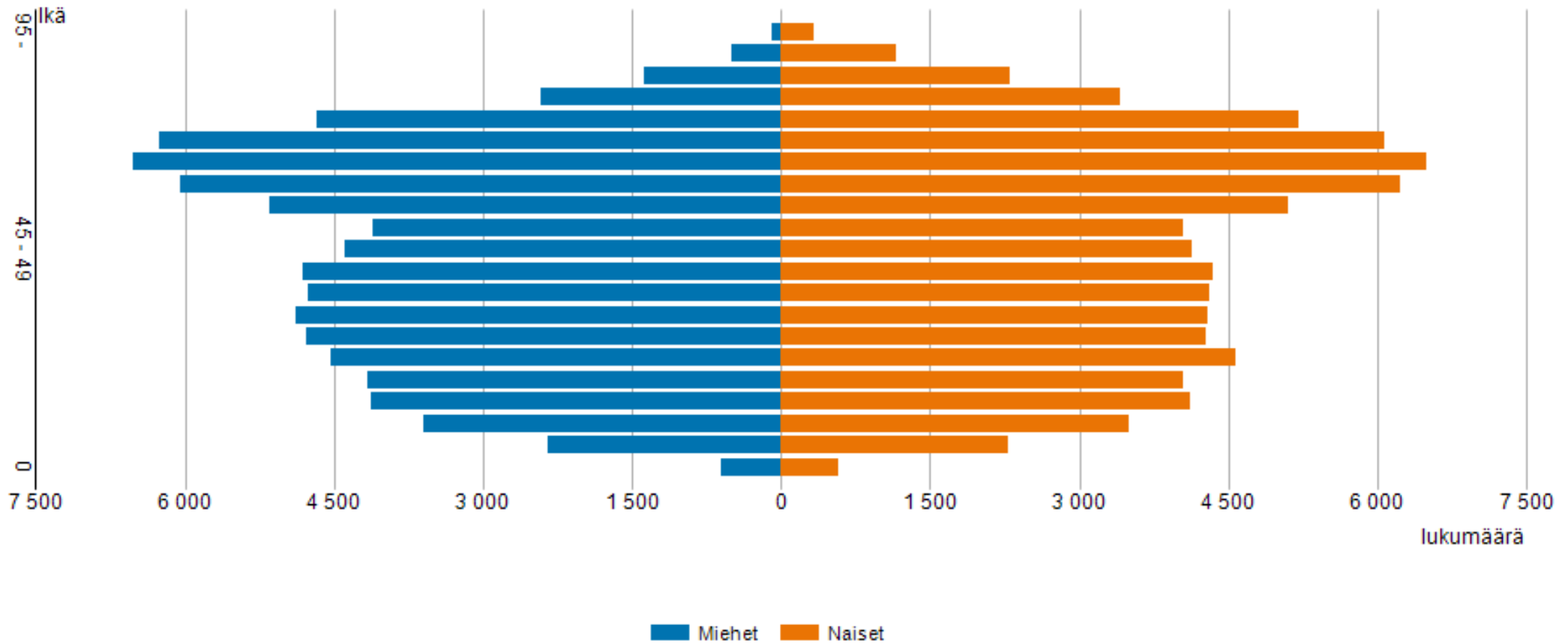
1. arvioidaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila
2. määritellään tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi
3. määritellään toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta ja arvioidaan voimavarat, jotka tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi
4. määritellään eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja
5. määritellään, miten kunta toteuttaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen, julkisten tahojen, yritysten sekä järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Vanhuspalvelulaki ([980/2012](#))external link)

Toimintaohjelman taustaa

Pohjois-Karjalan väestöennuste vuodelle 2023

Väestöennuste 2021: Väestö 31.12. muuttujina Sukupuoli ja Ikä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue,
Väestö 31.12. (ennuste 2021), 2023.

Taustaa toimintaohjelmalle

- Väestön ikääntyminen: Pohjois-Karjalassa 65 vuotta täyttäneiden määrä väestöstä on 27,9 % (koko maa 23,1 %)
- Pohjautuu Siun soten vuonna 2022 laaditun laajan hyvinvointikertomuksen tietoihin
 - Tyytyväisyys elämään lisääntynyt
 - Yksinäisyys lisääntynyt
 - Psyykinen kuormittuvuus kasvanut
 - Alkoholin liikakäyttö kasvanut (ept-suunnitelma)
 - Liikkumiskyvyssä vaikeuksia lähes 20%: lla 65 vuotta täyttäneistä
 - Päivittäisistä perustoiminnoista selviytyminen pysynyt ennallaan
 - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset edelleen korkealla

Taustaa toimintaohjelmalle

- Valmisteluun on osallistunut laajasti eri toimijoita
- Tausta-aineistona on hyödynnetty tammikuussa 2023 toteutettua asukaskyselyä.
 - Vastausten perusteella selvästi tärkein keino edistää ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia on riittävät sosiaali- ja terveystalvelut.
 - Toiseksi tärkeimmäksi keinoksi mainittiin arjen toimintakyvyn ylläpitäminen.
 - Lisäksi useissa vastauksissa tärkeinä keinoina pidettiin turvallista asumisympäristöä, yksinäisyyden vähentämistä, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämistä, elintapaohjausta sekä tapaturmien ehkäisyä.

Ikääntyneen toimintakyvyn edistämisen ohjelma 2023-2026

Hyvää elämää ja elämäniloa ikäihmiselle

- Indikaattorit, joita ikääntyneiden hyvinvointia seurataan ovat Koettu elämänlaatu indikaattoritieto (Sotkanet) ja ikäalueen toiminnalliset strategiset mittarit:
 - Yli 75- vuotiaat asuvat kotona turvallisesti omannäköistä elämää, tavoite 92 % tai enemmän
 - Omaishoidon tukea saavien suhteellinen osuus yli 75-vuotiaiden ikäryhmästä nousee, tavoite 5 % tai enemmän
 - Säännöllisessä kotihoidossa olevien suhteellinen osuus yli 75-vuotiasiden ikäryhmästä kasvaa, tavoite 12 % tai enemmän
 - Yhteisöllisessä asumisessa (palveluasumisessa) olevien suhteellinen osuus yli 75-vuotiaiden ikäryhmästä kasvaa, tavoite 2,5 % tai enemmän
 - Ympäri vuorokautisessa (tehostetussa) palveluasumisessa olevien suhteellinen osuus yli 75-vuotiaiden ikäryhmästä hallitusti laskee, tavoite alle 8 %

Toimintakykyisenä arjessa

- Tavoitteena on tukea toimintakykyä arjessa painottaen ennaltaehkäisyä, ikääntyneen omaa vastuuta omasta toimintakyvystä sekä kotona asumisen tukemista eri keinoin.

Yksinäisyyden vähentäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen

- Tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä ja lisätä osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä vahvistaen muun muassa vertaistukea ja lisäten yhteistyötä eri toimijatahojen kanssa.

Elintapaohjaus kaikkien saatavilla

- Tavoitteena on lisätä matalan kynnyksen palveluja sekä lisätä sähköisten palvelujen käyttöä lisäten ikääntyneen mahdollisuuksia seurata itse omaa hyvinvointiaan ja saada siihen ohjausta.

Alueellisella yhteistyöllä parannetaan ikääntyneiden hyvinvointia

- Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä ikääntyneiden hyvää elämää ja hyvinvointia edistämällä eri toimijoiden välistä yhteistyötä.
- Yhteistyötä tehdään kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Digi- ja teknologiataitojen tukeminen

- Tavoitteena on selkiyttää ikääntyneille suunnatun digituen järjestämistä yhteistyössä kuntien, kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa.

Riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut oikea-aikaisesti oikeassa paikassa

- Tavoitteena on lisätä monikanavaista neuvontaa, ohjausta ja palveluja.
- Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuteen, oikea-aikaisuuteen ja saavutettavuuteen tähtäävät kehittämistoimet koskevat ikääntynyttä väestöä.

Arviointi

- Toimintaohjelmaa ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointi raportoidaan päättäjille päätöksentekoprosessin mukaisesti. Toimintaohjelmaan kirjatut tavoitteet huomioidaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Toimintaohjelmaa tarkastellaan ja muutetaan mikäli hyvinvointialueen toiminnoissa ja palveluissa tai lainsäädännössä tapahtuu muutoksia.

Yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut